

RESULTATEN ONDERZOEK KONIJNENHOUDERIJ

Dr. G.de Jonge

Praktijkonderzoek voor de Pluimveehouderij

Inleiding

Op 15 juli 1992 zijn de eerste konijnen in de nieuwe stal van het Spelderholt geboren zodat het konijnenonderzoek nu een klein jaar loopt. Hierna zal ik een schets geven van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek en ingaan op de plannen voor de komende tijd. Het onderzoek staat in dienst van het algemene streven naar een duurzame, economisch rendabele maatschappelijk aanvaarde veehouderij. Dat betekent dat we streven naar het zo rendabel mogelijk maken van de konijnenhouderij, maar ook naar het wegnemen van bestaande problemen op het gebied van milieubelasting en dierlijk welzijn. Het onderzoek is in het begin natuurlijk beperkt doordat we nog op gang moesten komen en doordat we nog niet wisten of we in onze proefaccommodatie tegen de zelfde problemen zouden oplopen als de doorsnee konijnenhouder. Daarom is, vooral waar het het fokproces zelf betreft in eerste instantie inventariserend en nog niet experimenteel te werk gegaan.

De zoogperiode

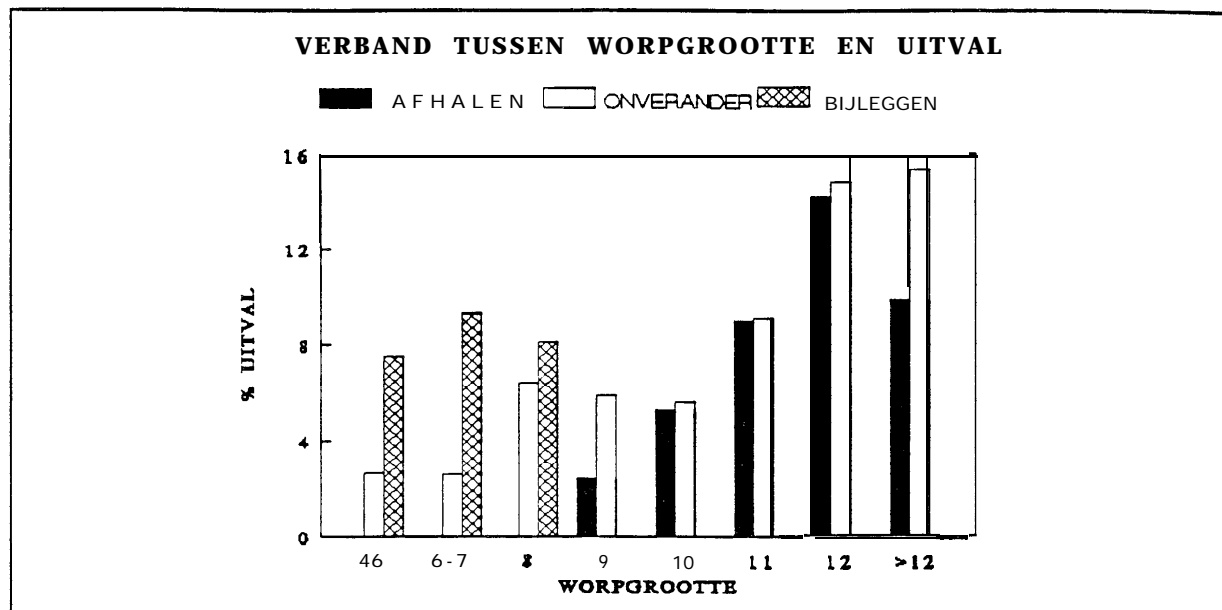
Een veelgenoemd praktijkprobleem is de jongensterfte die onaanvaardbaar hoog zou zijn. De uitvalscijfers lopen in de praktijk op tot 30 % . Als die uitval daadwerkelijk zo hoog is, dan is er een probleem, zowel vanuit welzijns- als vanuit economisch oogpunt. Na een klein jaar bedroeg echter, de uitval tijdens de **zoogtijd** niet meer dan 10% van de levend geboren jongen. Desalniettemin is, door het analyseren van de fokadministratie, vastgesteld in wat voor soort worpen die uitval verwacht mag worden. De belangrijkste factor is het geboortegewicht. Figuur 1 toont dat van de jongen van minder dan 30 g ruim drie kwart het niet haalde. De sterftekans daalde al direct naar 20 tot 30% bij gewichten van 30 tot 40 g en met een geboortegewicht boven de 65 g is de sterfte kans onder de 3% gezakt.

Helaas is het geboortegewicht niet goed te beïnvloeden. Het bleek weinig afhankelijk van de worpgrootte en het gewicht van de voedster zodat via die weg geen ingang voor nader onderzoek is te vinden. Wel zagen we dat het geboortegewicht hoger was naarmate de voedster ouder was. Daar stond tegenover dat de kans op uitval en de worpgrootte nauwelijks afhingen van de leeftijd van de voedster (figuur 2).

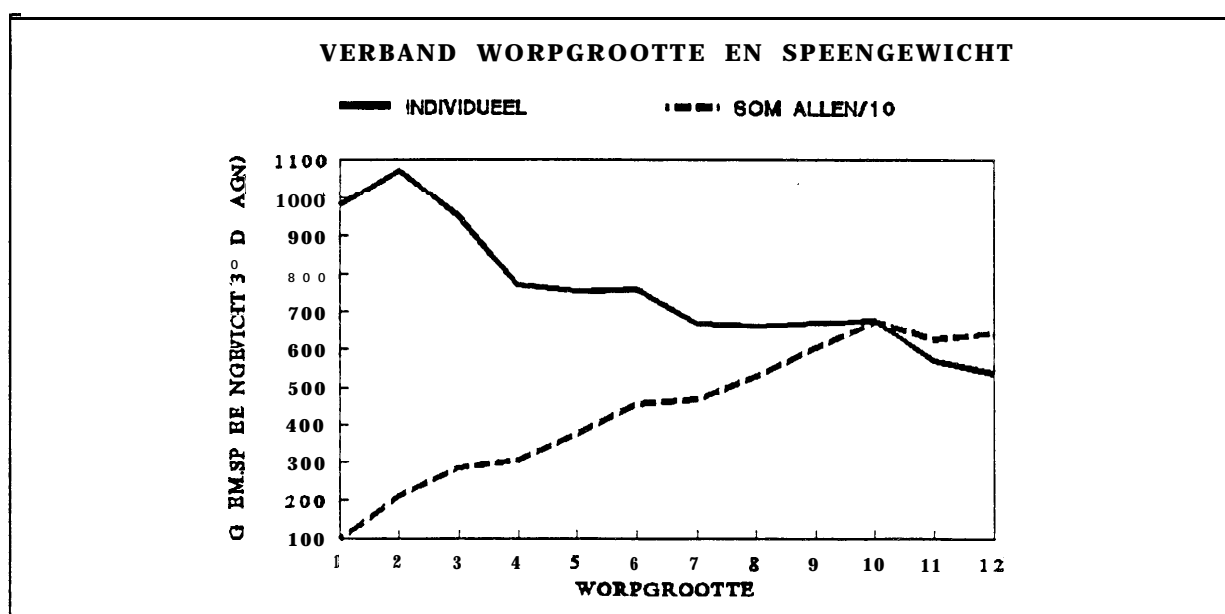
De worpgrootte was een belangrijke factor in de kans op uitval, en aan die worpgrootte lijkt de konijnenhouder iets te kunnen doen. Dieren uit grote worpen kunnen worden overgelegd naar kleine worpen en selecteren ten gunste van grote of desgewenst kleine worpen is mogelijk. Figuur 3 laat zien dat de kans op uitval in worpen van 7 en kleiner, onder de 3 % lag en dat die kans opliep naar 15% in worpen van 12 en meer. De figuur laat gelijktijdig zien dat van het overleggen geen wonderen verwacht mogen worden. Bij worpen van 12 en meer daalde de overlevingskans van de achtergebleven jongen als er jongen uit weggenomen werden, maar daar stond tegenover een toegenomen sterfte in de worpen waar iets aan toegevoegd is. Het netto effect was nihil.

Echter, voor de konijnenhouder is niet alleen de overlevingskans van belang, maar ook het gewicht van de konijnen. Uiteindelijk produceert hij vlees en hij wordt per kilo betaald. Figuur 4 toont dat het gemiddelde gewicht op een leeftijd van 30 dagen bijna rechtlijnig afnam van ruim een kilo in worpen van 1 en 2 naar een halve kilo in worpen van 12 en meer. Gelijktijdig laat de figuur zien dat het totale gewicht van de worp ondanks het dalende gemiddelde gewicht, rechtlijnig toenam met de grootte van de worp, maar wel

Figuur 3. Worpgröße en uitval tijdens de zoogtijd. Worpen zijn geclassificeerd op grond van het aantal levend geboren jongen. Daarna is per klasse een onderverdeling gemaakt op grond van het weghalen, bijleggen en onveranderd laten van de worp. Getoond is welk percentage per worpklasse en subklasse is uitgevallen.

Figuur 4. Worpgröße en gewicht op een leeftijd van 30 dagen. Worpen zijn geclassificeerd op grond van het aantal jongen dat na 30 dagen nog leefde. Getoond is hoeveel grammen de jongen uit die worpen wogen en hoe hoog het totale worpgewicht was (uitgedrukt in grammen gedeeld door 10).

Vleeskonijnen

Met de opfok van vleeskonijnen hebben we nog geen problemen ontmoet. De uitval is, afhankelijk van het seizoen 1 tot 3% in de periode van spenen tot slachten. In het afgelopen jaar hebben we deze dieren onder diverse omstandigheden laten opgroeien, allemaal variaties op het gangbare systeem van 5 tot 6 dieren in een kooi. We hebben gevarieerd het aantal dieren in een kooi, het wel of niet verstrekken van stro, het wel of niet wekelijks hanteren van de dieren, het bijverwarmen van de stal in de winter en het aantal voerplaatsen per dier. In het algemeen zijn er geen indrukwekkende invloeden van deze variaties naar voren gekomen, zoals al is beschreven in diverse artikelen daarover in het NOK Kontaktblad.

Van het meeste belang voor de konijnenfokker is ons onderzoek naar de variatie in bezettingsgraad. Konijntjes die de eerste twee weken na het spenen met 12 in een kooi zijn ondergebracht en daarna in groepen van 6 zijn gesplitst hebben het iets beter gedaan dan zij die meteen na het spenen in groepen van 6 zijn geplaatst. Met name de voerconversie (het voerverbruik gedeeld door de groei) was voor de groepen van twaalf het gunstigst. De beschikbare hokruimte kan dus efficiënt gebruikt worden terwijl het economisch nog voordelig is ook.

Plannen

Tot hier heb ik nog niets gezegd over onderzoek naar voerbenutting en naar reductie van de ammoniakemissie. Daar is dan ook nog geen onderzoek naar verricht. We zijn voornemens om op korte termijn te onderzoeken in welke perioden het eiwitgehalte van het voer verlaagd kan worden waarbij gedacht wordt aan een daling naar 14% ruw eiwit. Als dit verantwoord blijkt dan wordt gelijktijdig een bijdrage geleverd aan de reductie van de ammoniakuitstoot. Of we daadwerkelijk onderzoek gaan doen naar de ammoniakuitstoot en de reductie daarvan door aanpassing van de mestsystemen, zal afhangen van de beschikbare financiën. Op het gebied van voeronderzoek denken we ook aan de noodzaak van coccidistatica en het gewenste energiegehalte van het voer. Onderzoek naar selectie en dus de vraag op welke eigenschappen geselecteerd dient te worden lijkt me noodzakelijk, gezien de zeer grote variatie die we zien in overleving en produktiviteit van rammen en voedsters. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan het artikel van H. van Haren in het aprilnummer van het NOK Kontaktblad waarin hij zich terecht afvraagt waardoor het ene konijn het zoveel beter doet dan het andere, met als voorbeeld een dier dat al vijf achtereenvolgende jaren zo'n 60 jongen per jaar groot heeft gebracht. De vraag is: hoe herken je zo'n dier op de leeftijd van 12 weken als gekozen moet worden tussen slachten of aanhouden? Natuurlijk zullen we bij het kiezen van onderzoeksdoelen rekening houden met de wensen uit de praktijk en we zullen zeker rekening houden met de onlangs onder de konijnenhouders gehouden enquête naar de onderzoekswensen.